

דיני הפסק בתקיעת שופר

אמור כג, כד

בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש.

בהר כה, ט

והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם.

פנחס כט, א

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם.

ר"ה טז, סע"א

למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעים כשהן עומדין, כדי לערבב השטן.

ר"ה כט, ב

כתוב אחד אומר שבתון זכרון תרועה וכתוב אחד אומר יום תרועה יהיה לכם, לא קשיא כאן ביו"ט שחל להיות בשבת כאן ביום טוב שחל להיות בחול. אמר רבא אי מדאורייתא היא במקדש היכי תקעין ... אלא אמר רבא מדאורייתא מישראל שרי ורבנן הוא דגזור.

ר"ה לב, א

מנין שאומרים מלכיות זכרונות ושופרות, רבי אליעזר אומר דכתיב שבתון זכרון תרועה מקרא קדש.

שוע"ר סי' כה

יג תפילין של יד ותפילין של ראש אינן מצוה אחת אלא הן ב' מצות שאין מעכבות זו את זו כמו שיתבאר בסימן כ"ו ולפיכך כל אחת ואחת טעונה ברכה בפני עצמה ומפני שאסור לברך ברכה שאינה צריכה אם אפשר לפטור את עצמו בברכה אחת אין לברך ב' ברכות ולפיכך תקנו חכמים שיסמוך הנחת תפילין של ראש להנחת תפילין של יד בלי שום הפסק דיבור בינתיים כדי שתעלה הברכה שיברך על של יד גם לתפילין של ראש.

שוע"ר סי' קכד

ז יש אומרים שכל העם יעמדו כשחוזר הש"ץ התפלה כיון שמכוונים ושומעים התפלה מהש"ץ ושומע כעונה וכאלו מתפללין בעצמן (ולכן נקראו התקיעות שבחזרת הש"ץ בראש השנה תקיעות מעומד לפי שכל העם עומדים בחזרת הש"ץ).

שוע"ר סי' תלב

ז לכתחלה אין להשיח שום שיחה באמצע הבדיקה אפילו בדברי תורה כי אם מעניני צרכי הבדיקה, לפי שיש אומרים שאף המשיח באמצע המצוה הרי זה הפסק וצריך לחזור ולברך כשיגמור המצוה, ואינו דומה למשיח באמצע סעודתו כשיושב בסוכה שאין צריך לחזור ולברך לישוב בסוכה לפי שאינו מוכרח בישיבה זו שלאחר השיחה שאם ירצה שלא לאכול עוד ושלא לישוב בסוכה הרשות בידו, אבל בבדיקת חמץ מוכרח הוא לגמור את הבדיקה שלאחר השיחה שחייב לבדוק בכל המקומות שמכניסין בהן חמץ ואלו היה שוכח לברך בתחילת בדיקתו היה חייב לברך בגמר בדיקתו, לכן גם עכשיו חייב לחזור ולברך כיון שהפסיק בשיחה אחר ברכה הראשונה וכן כיוצא בזה בשאר כל מצות שהן חובה ואי אפשר לאדם לפטור את עצמו מהן.

שוע"ר סי' תקפב

ט אם חל בחול אומרים בתפלה ובקידוש יום תרועה מקרא קודש ואם חל בשבת אומרים זכרון תרועה.

שוע"ר סי' תקצ

א כמה תקיעות חייב אדם לשמוע בראש השנה תשע תר"ת תר"ת תר"ת לפי ששלוש פעמים תרועה נאמר בתורה שנים בראש השנה ואחד ביום הכיפורים של יובל ומפי השמועה למדו שהן למידין זה מזה ולכך הרי הוא כאלו כל השלוש פעמים תרועה נאמרים בכל אחת מהן וכל תרועה צריכה להיות פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה והן הנקראים תקיעות סתם שנאמר והעברת שופר תרועה משמע שצריך להעביר קול פשוט ואח"כ תהיה התרועה דלשון והעברת משמע העברת קול פשוט ואחר התרועה נאמר תעבירו שופר וגו' משמע שאחר התרועה צריך ג"כ להעביר קול פשוט וכן בכל תרועה ותרועה בין של יובל בין של ראש השנה שהן למדין זה מזה.

ב תרועה זו האמורה בתורה מתרגמינן יבבא וכתוב בעד החלון נשקפה ותייבב אם סיסרא משמע שהיבבא היא כקול שאדם משמיע כשהוא בוכה ומיילל ויש להסתפק אם יבבא זו היא כמו שדרך החולים שמאריכים

בגניחותם ומשמיעים קול אחר קול ומאריכים בהם קצת וזה נקרא גנח או שהיא כמו אדם המיילל ומקונן משמיע קולות קצרים מאד תכופים זה לזה וזה נקרא יליל או שהיא כמו שניהם ביחד זה אחר זה היללה אחר הגניחה שכן דרך הבוכה מגנח ואח"כ מיילל.

ותיקנו חכמים כדי לצאת ידי כל הספיקות לתקוע תשר"ת ג' פעמים שמא התרועה היא גניחה ויללה ביחד ואח"כ תשר"ת ג' פעמים שמא התרועה היא גניחה לבד והיו היללות הפסק בין התרועה להתקיעה שלאחריה והתורה אמרה פשוטה לאחריה בלא הפסק קול שופר שאינו פשוט בינתיים ואח"כ תשר"ת ג' פעמים שמא התרועה היא היללה לבד והיו הגניחה שבסדר תשר"ת הפסק בין התרועה לתקיעה שלפניה.

שוע"ר סי' תקצב

א כשמתפללין תפלת מוסף בציבור תקנו חכמים לתקוע תשר"ת למלכיות תשר"ת לזכרונות ותשר"ת לשופרות ולפי שבתפלת מוסף בלחש כל אחד ואחד מתפלל לעצמו ואין אחד מסיים ברכותיו בשעה שחבירו מסיים לפיכך אין תוקעין בתפלה זו כמו שאין תוקעין ביחיד כמו שיתבאר אלא ממתנין מלתקוע עד שיחזור הש"ץ את התפלה ויש מקומות שנוהגין לתקוע ב' פעמים אחת בתפלת לחש ואחת בחזרת הש"ץ אבל במקום שאין מנהג אין לנהוג כן לכתחלה.

ב תקיעות אלו נקראים תקיעות מעומד לפי שאף השומעין צריכין לעמוד בעת שמיעת תקיעות הללו משא"כ בתקיעות מיושב שאין צריך לעמוד אלא התוקע בלבד .

ד ואיך שיעשה אדם בין שברים לבד בין תרועה שלנו לבד הוא יוצא ידי חובתו, ובדורות הראשונים היו מקצת מקומות נוהגין לעשות שברים ומקצת נוהגין לעשות תרועה שלנו ואלו יוצאין ידי חובתן מן התורה, אלא לפי שהיה הדבר נראה כמחלוקת בעיני ההמון לכן ראו חכמים לתקן שיהיו כל ישראל עושין מעשה אחד ולא יראה ביניהם דבר שנראה כמחלוקת בעיני ההמון התקינו לתקוע תשר"ת ג' פעמים תשר"ת ג' פעמים כדי לצאת מספיקות ההמון מחמת חלוקת מנהגים.

ז אע"פ שתקיעות מעומד הן מצוה מדברי סופרים אעפ"כ אין מברכין עליהן כמו שמברכין על כל מצוה מדברי סופרים לפי שנפטרין בברכה שבירכו על תקיעות מיושב.

וכיון שהן נפטרין בברכה אחת לכן יש ליזהר שלא להפסיק ביניהם בשיחה ולא התוקע בלבד שבירך על השופר אלא אפילו הציבור שלא בירכו לעצמן אלא שמעו ברכת השופר מהתוקע אף הן לא ישיחו מתחילת תקיעות מיושב עד אחר תקיעות מעומד.

ואם עבר ושח בין התוקע בין השומעין אין צריך לברך על תקיעות מעומד ואף שהפוסט שתי מצות בברכה אחת ושח ביניהם צריך לחזור ולברך על מצוה השנית כמ"ש בס"י ח' ובס"י כ"ה מכל מקום כיון שאלו התקיעות מעומד ומיושב הן כעין מצוה אחת שהתורה חיבה אותנו לשמוע תשע תקיעות בראש השנה ותקנו חכמים לשמוע אותן על סדר ברכות מלכיות זכרונות ושופרות אלא כדי לערבב את השטן (פירוש כדי שיתערבב מיד בתקיעות שלפני התפלה ולא יקטרג בתפלה) על כן נהגו כל ישראל לחלק את התקיעות של תורה ושל דברי סופרים לשתי פעמים ותוקעין מיושב כדי לקיים מצוה מן התורה ומברכין עליהן וגומרין את המצוה של דברי סופרים בתקיעות מעומד שעל סדר הברכות כמו שתקנו חכמים.

וכיון שהן מצוה אחת ונראין כשתי מצות לפיכך אין להשיח ביניהם דברים בטלים אבל מותר להשיח ביניהם מעניני התפלה והתקיעות כיון שהן באמת מצוה אחת וכן אם עבר ושח אפילו דברים בטלים אין צריך לחזור ולברך דאין שייך הפסק באמצע מצוה אחת כמו שהיושב בסוכה והלבוש תפילין מותר לשוח אע"פ שכל רגע ורגע שהוא יושב בסוכה ולבוש בתפילין הוא מקיים מצות הקב"ה.

שוע"ר סי' תקצו

א יש מקומות נוהגין שלאחר התפלה מריעין תרועה גדולה בלא תקיעה כדי לערבב את השטן שלא יקטרג אחר התפלה שהולכים ואוכלים ושותים ושמחים לומר שאינם יראים מאימת יום הדין ויש מקומות נוהגים לחזור ולתקוע שלשים קולות לפי שחוששין שמא מקצת הציבור לא שמעו כל התקיעות כראוי וכהוגן וייצאו בשמיעת תקיעות אלו ויש נוהגין לתקוע מאה קולות דהיינו שתוקעין אחר התפלה להשלים מאה קולות עם התקיעות של מיושב ושל מעומד.

פסקי הסדור – סדר התקיעות

בקדיש שלם קודם לתקבל תוקעין תשר"ת תשר"ת תשר"ת תשר"ת.